

דבר העורך

וכל החיים יודוך סלה

כתב הטור והשו"ע (סימן ריט סעיף א) ארבעה צריכים להודות, יורדי הים והולכי מדברות, חולה ונתרפא, חבוש בבית האסורים ויצא, וסימנך: וכל החיים יודוך סלה, חולה יסורים ים מדבר.

הגמ' (שבת דף יב:) דורשת מהפסוק (תהלים פרק מא) ה' יִסְעֶדְנִי עַל עֵרְשׁ דָּיִן, שכינה סועד את החולה, שכינה למעלה מראשותיו של חולה, הקדוש ברוך הוא זן את החולה.

על הפסוק (בראשית פרק מז) וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה, מפרש רש"י הפך עצמו לצד השכינה, מכאן אמרו שהשכינה למעלה מראשותיו של חולה.

וכתב בחובות הלבבות (שער ג עבודת האלקים פרק ט), וכשירצה הבורא להעיר אותך ולהוכיחך, יצוה אחד מן המשרתים להסתלק מעבודתך, ויחלה האבר ההוא מגופך, או שנים או כולם, ויחלה וידוע עד עת ידוע, ואם תקיצי ותשובי אליו, יצוה לשוב לעבודתך, וירפא גופך וישוב לענינו הראשון, כמו שאמר הכתוב... יִשְׁלַח דְּבָרָו וַיִּרְפָּאֵם וגו'.

עוד כתב בחובות הלבבות (שער ד הביטחון פרק ד) וכן נאמר בענין הבריאות והחול, כי על האדם לבטח בבורא בזה ולהשתדל בהתמדת הבריאות בסבות, אשר מטבעם זה, ולדחות המדוה במה שנהגו לדחותו, כמו שצוה הבורא יתעלה (שמות פרק כא פסוק יט) וַיִּרְפָּא וַיִּרְפָּא, מבלי שיבטח על סבות הבריאות והחול, שהן מועילות או מזיקות אלא ברשות הבורא, וכאשר יבטח בבורא, ירפאהו מחליו בסבה ובבלי סבה, כמו שנאמר יִשְׁלַח דְּבָרָו וַיִּרְפָּאֵם וגו'.

הרי שיש השגחה פרטית ומיוחדת על החולה שיתרפא, ומובן יותר ענין ברכת 'הגומל' שמודה לבורא כי עולמים שחזירו לבורי וגמלו כל טוב. ועונים הציבור, מי שגמלך כל טוב, הוא יגמלך כל טוב סלה, שימשך החסד לעולמים.

בברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'הגומל בחולה קורונה שהתרפא'

יודו לה' חסדו

הגומל לחיילים טובות: בגיליון מספר 169, התבאר דיני 'הגומל בחולה שהבריא', וחלק מהדברים יובאו להלן. בגיליון הנוכחי מספר 275, נתמקד בחולה קורונה שהתרפא, האם מברך 'הגומל', ומאיזה דרגה נחשב שניצל מחולי מסוכן שצריך לברך עליו הגומל, שהרי נגיף הקורונה שהה בתוך גופו, ואין לרופאים תרופה כי עם 'טיפוח תומך', נמצא שהיה במצב מסוכן, וגופו התגבר על סכנת הנגיף.

כמובן שניתן לכתוב רק את הכללים, ולענין הלכה למעשה הדין משתנה בין חולה לחולה כמה היה כבד עליו חוליו, וכל חולה לגופו יעשה שאלת חכם, להתייעץ עימו מה דינו לפי רמת התסמינים שהיו והמצב הרפואי הכללי, ובהתאם לגילו, כי קשה לקבוע בזה כללים מדויקים בנוגע לכל אדם.

1. החיוב לברך 'ברכת הגומל'

על איזה חולי מברך: מבואר בגמ' (ברכות דף נד:), ונפסק בשו"ע (סימן ריט סעיף א), ארבעה צריכין להודות, ואחד מהם מי שהיה חולה ונתרפא, דכתב (תהלים פרק קז פסוקים כ כא) וַיִּזְעַקוּ אֶל ה' בְּצָרָה יִשְׁלַח דְּבָרָו וַיִּרְפָּאֵם וגו' יודו לה' חסדו. לדעת השו"ע (סימן ריט סעיף ח), מברך 'הגומל' על כל חולי שניצל ממנו, ואפילו חולי שאין בו סכנה, ולא רק בחולי באחד מהאברים הפנימיים, אלא כל שעלה למטה וירד, חייב לברך, שנחשב כאילו עלה לגדרום וירד. מסביר המש"ב (ס"ק כה), כמו שבעולה לגדרום אין יודעים איך יצא דינו, כך חולה שנפל למשכב לא יודעים מה יהיה סופו, כי הרבה פעמים למרות שבתחילה לא היה בכלל סכנה, בסוף המחלה התגברה ובא לידי סכנה.

הודעה

לקראת ימי בין הזמנים בשבועיים
הקרובים לא יופיע גיליון
הגיליון הבא יופיע אי"ה ביום ג'
פרשת שופטים כח אב תש"פ

משולם הרט הי"ו (בשיחה עם רבני הילכתא), כל נושא מחלת הקורונה עדיין לא התברר לגמרי בעולם הרפואה, ובינתיים ידוע, שהנגיף גורם סמיכות יתר בדם, והרי אדם עם דם סמיך עשוי להגיע לידי סכנה, כאשר עלול להיווצר קרישי דם, שיכולים לפגוע במוח ולשלת חלק מגופו, או לפגוע בלב ובעוד איברים חיוניים.

ולכן, חולה קורונה שהיה לו בעיות קרישה בדם, כגון דלקת ריאות קשה עד שהוצרך לאשפוז, או חולשה גדולה, כאבי ראש חזקים, טשטוש וכדומה, הרי הוא בגדר חולה שמשקפת סכנה לחייו שצריך לברך 'הגומל'.

3. הוראות גדולי הפוסקים

38.5 מעלות: לדעת הג"ר **יצחק זילברשטיין שליט"א** (ווי העמודים אייר תש"פ עמוד מד) לנוהגים כדעת השו"ע, אם היה לו חום ושכב במיטה, מברך הגומל, כפי שביאר המשנ"ב טעם הדבר, שכמה פעמים אף שמתחילה לא היה סכנה, בסוף מתגברת המחלה ובא לידי סכנה. אבל לנוהגים כדעת הרמ"א, מברכים רק בחולי שיש בו סכנה ולא בחום גבוה. ואם הגיל לחולה חום בגובה מעל 38.5 מעלות, כיון שלגבי שבת מותר לחלל עליו שבת ע"י גוי, כמבואר **באגרות משה** (או"ח א סימן קכט) אולי גם לגבי ברכת הגומל יברך, כיון שנחשב לחולה שיש בו קצת סכנה. לדעת הג"ר **שיראל רוזנברג שליט"א** (במענה לרבני הילכתא) גם לנוהגים כשיטת הרמ"א, אם נפל למשכב ושכב במיטתו מחמת חולי הקורונה אפילו זמן קצר, מברך הגומל כשמבריא.

לדעת הג"ר **יצחק יוסף שליט"א** (השיעור השבועי מוצ"ש אחרי קדושים תש"פ, בית מרן גיליון 250 פרשת אמור תש"פ, וראה בקונטרס 'הקורונה בהלכה' מכון שערי יוסף עמוד מו), כל חולה קורונה שהבריא מברך הגומל, אף שלא נפל למשכב והתהלך כאדם בריא, כיון שהנגיף מסוכן והרבה מתו מחמתו. למרות שלפי שיטת **הבן איש חי** (פרשת עקב אות ו), מברך רק בנפל למשכב ג' ימים, קיבלנו הוראות מרן שהיה גדול מכולם, 'לכו אל יוסף אשר יאמר לכם עשו, והשו"ע' (סימן ריט סעיף ח) פסק כל שעלה למיטה מברך הגומל, ובדרך כלל חולי קורונה יש להם כאבי ראש או תסמינים אחרים, ולכן כשנתרפאו מברכים הגומל.

לדעת הג"ר **אשר וייס שליט"א** (מנחת אשר בתקופת הקורונה סימן טז אות א, הביאני חדרי עמוד מו), לבני קהילות הספרדים כל חולה קורונה שהחלים יברך, ולבני קהילות האשכנזים, מי שחלה באופן קל לא יברך הגומל. אך חולה שנפל למשכב, למרות שלפי דעת הרופאים חייב לא היו בסכנה יברך הגומל, כיון שמחלת הקורונה מסוכנת ואחוז המתים בה גבוהים. אדם שהיה בבידוד ולא נדבק בנגיף, אינו צריך לברך ברכת הגומל ואינו נחשב כיצוא מבית האסורים.

לדעת הג"ר **יצחק מרדכי רובין שליט"א** (מאמר מערש"ק פרשת אמור תש"פ) קשה לתת קצבה ברורה מי צריך לברך ומי לא, כי הדבר משתנה מחולה לחולה, ובאופן כללי חולה שלא הגיע לכלל סכנה שלא הוצרך לאשפוז בבית החולים, אינו מברך. חולה שאושפז בבית החולים וטופל בתרופות והיה מחובר למכונת הנשמה, מברך 'הגומל' בשם ומלכות.

מוסיף הגרי"מ רובין, חולה שהיה מחובר למכונת הנשמה בלי תרופות, פסק האם נחשב שהגיע לכלל סכנה. כי מצד אחד הרי אינו יכול לנשום לבד, ומצד שני במצבו הנוכחי אינו מסוכן, ורק עלול להתדרדר בחוליו ולהגיע לידי סכנה, ויתכן שיכול לברך ולסמוך על הכרעת המשנ"ב שמברך גם בחולה שאין בו סכנה, אם באופן כזה מתירים עבורו אמירה לגוי בשבת, וצ"ע.

ונחלק עליו הרמ"א (שם) שאין מברכים 'הגומל', רק אם היה חולה חולי שיש בו סכנה, כמו מכה של חלל, שהוא חולי באיברים הפנימיים, וכך נוהגים באשכנז. וכתב המשנ"ב (ס"ק כח), או שאר חולי שיש בו סכנה, כמו קדחת של כל הגוף שמחללים עליו את השבת, כפי שמבואר בסימן שכ"ח.

ומביא המשנ"ב (שם), מה שכתב **המגן אברהם** שיש נוהגים כשיטת השו"ע, שאם חלה כל גופו באופן שמחללים עליו את השבת על ידי גוי, מברך הגומל, וכן נוקטים **המגן אברהם גבורים הרדב"ז והחיי אדם**. וכתב החיי אדם שמברך רק אם חלה כל גופו, ושכב במיטה לפחות שלושה ימים, וכתב **בביאור הלכה** (ד"ה כגון), שאם היה חולה במחלה שיש בה סכנה, אף ששכב במיטה פחות משלושה ימים, צריך לברך. וכתב **בשו"ת הלכות** (ריט סעיף א) שמברך אם היה חולה שאין בו סכנה, שמחללים עליו את השבת על ידי גוי, ורק אם נפל למיטה לג' ימים, או חולי שיש בו סכנה, אפילו אם שכב במיטה פחות מג' ימים.

ובעורר השולחן (סימן שכח סעיף יט) כתב, שלגבי הלכות שבת ההגדרה של 'חולה', אם הוא מוטל במיטה, או יושב על מיטתו ובאופן שאין ביכולתו לצאת מפתח ביתו.

למנהג הספרדים הפוסקים כשו"ע, נוקטים **הכף החיים** (סימן ריט ס"ק מו) והג"ר **עובדיה יוסף זצ"ל** (הליכות עולם חלק ב עמוד קעה, חזון עובדיה ברכות עמוד שע"ב), והג"ר **בן ציון אבא שאול זצ"ל** (אור לציון חלק ב עמוד קפא אות מד), שמברכים אפילו בחולה עם חום גבוה למשך יום או חצי יום, ואפילו רק התעלה מחמת חוליו, או אם תקפתו מחלת הנפילה ולא צריך ג' ימים.

למנהג האשכנזים הפוסקים כרמ"א, המנהג שמברכים רק בחולה שיש בו סכנה, אך אם אין בו סכנה ולא שכב במיטה, לא מברכים, וכפי שמבואר **בשו"ת ציצת אליעזר** (חלק יב סימן יח), **שו"ת דברי יציב** (חלק א או"ח סימן פו סעיף ד), **שו"ת הר צבי** (או"ח א סימן ק"ג), ובשם הגרי"ש **אלישיב זצ"ל** (ישא יוסף או"ח ג סימן נא), ולפי זה מוטו בשם הגרי"ש אלישיב שכל מחלה שיש לה תרופה, אינו נחשב חולה לגבי ברכת הגומל, למרות שיש בו סכנה, כיון שהוא חולה בדרכו של עולם.

2. דרגות חולי קורונה

תקציר השיטות: בחולי הקורונה, ישנם ארבע דרגות ביחס לחומרת החולי והגדרתו ההלכתית, ולתועלת הדברים, נציג את שיטות הפוסקים לפי הדרגות השונות:

א. מצב קשה, שהיה מורדם ומונשם ונשקפה סכנה ממשית לחייו, לכל הדעות בין לשיטת השו"ע ובין לשיטת הרמ"א מברך הגומל כשיבריא, כיון שהיה במצב של סכנה גמורה.
ב. מצב בינוני, שהיה לו חום גבוה ונפל למשכב כמה ימים, אבל לא אושפז בבית החולים, ולא הוצרך לטיפול רפואי. למנהג הספרדים מברך, למנהג האשכנזים מחלוקת אם מברך, וכפי שיבואר להלן.

ג. מצב קל, שהיו לו תסמינים של חום שיעור ואיבוד חוש הטעם והריח, אך לא נפל למשכב. יש אומרים שמברך ויש אומרים שאינו מברך, וכפי שיבואר להלן.

ד. בריא לחלוטין, נדבק בנגיף ונמצא חיובי לקורונה, אולם לא היה לו חולשה או חום ותסמינים. למנהג הספרדים יש אומרים שאינו מברך ויש אומרים שמברך. למנהג האשכנזים אינו מברך, כי הנגיף לא גרם סכנה ממשית לחייו, ולא נוצר קרישות בדם במקום מסוכן.

על פי חוות דעתם של ד"ר **פנחס זליג ליבוביץ' הי"ו ד"ר**

על רגליו כבריא. לדעת הג"ר **שמואל הלוי וואזנר** זצ"ל (שו"ת שבת הלוי חלק ד סימן קנב אות ג) תכף כשהבריא מחליו, והולך ברגליו לבית הכנסת באופן שלדעת הרופאים יכול להבריא לגמרי, כיון שכבר יצא מכלל סכנה ונעשה לו טובה ונס מן השמים, מברך 'הגומל' למרות שעדיין צריך סיוע, ונשאר רושם של החולי לזמן רב.

הבריא לגמרי: ונחלק עליו כ"כ **אדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זיע"א** (שו"ת דברי יציב חלק א אורח חיים סימן פו סעיף ה) ששמע מאביו בשם הגה"ק **הדברי חיים זיע"א** שאין מברכין 'הגומל' עד שיבריא לגמרי מחוליו וישוב לאיתנו הראשון כמו קודם שנחלה, ולא ירגיש שום חולשה ורפיון ממחלתו. והדברי חיים עצמו בירך פעם 'הגומל' לאחר שהיה חולה, בזמן שחלק מהקהל כבר לא זכרו שהיה פעם חולה.

וכן הביא **בית דוד** (ברכות דף נד) בשם **מהרמ"ח** (אמרי שפר פרשת אמור), לדייק לשון **רש"י** (ד"ה ארבעה צריכים להודות) וכשיצא מן הסכנה, ולשון **הרמב"ם** (ברכות פרק י הלכה ח), שצריך שיצא לגמרי מן הסכנה, וכן הביא **במשנה הלכות** (חלק יא סימן קעז) בשם **העטרת זהב** (סעיף ו) שהובא **בבאר היטב**, שאין לברך עד שיצא מהצרה לגמרי, וכן בחולה אין לברך עד שיחזור לבדיו לגמרי.

החלמה ארוכה: והנה בחולי קורונה ישנם מחלימים שגם תקופה ארוכה לאחר שיצאו לשלילים לנגיף, עדיין סובלים מחולשה גדולה ותסמינים שונים, רבים מדווחים על כך שחוש הריח והטעם לא חזר להיות כפי שהיה בתחילה. והשאלה אצל מתי זמן הברכה, לכאורה תלויה במחלוקת הפוסקים הנ"ל, לשיטת השבט הלוי, תכף כשיצא מכלל סכנה מברך, למרות שצריך שיקום וטיפול המשך, ונשאר רושם החולי. ולדעת הדברי יציב מברך הגומל, רק כשיחזור לאיתנו הראשון לגמרי ואינו מרגיש שום חולשה ורפיון מהמחלה.

מאידך כתב **בשמעתא עמיקתא** (גיליון תל"ה פרשת קרח תש"פ) שלגבי קורונה מסתבר, שגם הדברי יציב מודה שמברך הגומל תכף אחר שהבריא, אף שנשאר רושם עדיין, כגון איבוד חוש הריח, שפלול לקחת זמן רב עד שחזור לקדמותו. הרבה מהדברים שנכתבו הם מתוך הקונטרס הנפלא **שערי יוסף** (קורונה חלק ב פרק ה).

במענה לשאלת הג"ר **גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א** השיב הג"ר **טוביה הלוי שולזינגר שליט"א** (במכתב), חולה מאושפז עם בעיות נשימה ודאי נחשב חולה שיש בו סכנה לברך הגומל. והנה נשמע קול זעקת אחינו בני ישראל מעבר לים הגאנקים בבתי החולים, כאשר אנשי הרפואה שם ערלי לב ובאכזריות נוראה פשעו בטיפול בחולים, ורבים אשר נפלו חללים ממעשי הרופאים ועוזריהם, ולכן מי שיצא ממקומות אלה יש לו לברך הגומל.

לדעת הג"ר **שמואל יוסף שטיצברג שליט"א** (במכתב לרבני הילכתא), אדם שהיה בסכנת חיים, או קבוצת סיכון, או שייכות לסכנה כמו קשיי נשימה וכדומה מברך. אבל אדם צעיר שלקה בנגיף ללא תסמינים, או עם תסמינים וחום גבוה, אבל לא היה מונושם ולא הגיע למצב של סכנה, אין מברך הגומל. ודאוי שכל אדם מובגר מעט שנרפא מהנגיף, גם אם לא היה במצב של סכנה, יברך הגומל ללא שום ומלכות.

ולדעת הג"ר **יעקב שלמה מוזסון שליט"א** (במכתב) חולה קורונה שנפל למשכב אפילו לא הגיע לכלל סכנה מברך הגומל, כי הקורונה עלול להביאו לידי סכנה. אולם הדבר תלוי לפי הגילאים ודרגות הסיכון כפי שביאר שם בפרטות במכתבו.

ומטו בשם הג"ר **חיים אלעזר וייס שליט"א** שהוא בעצמו היה חולה קורונה ולא בירך הגומל, כי לא הגיע למצב של סכנה. וכן דעת הג"ר **משה ברנדסדורפר שליט"א** (שואל ומשיב גיליון צו פרשת קרח תש"פ), והג"ר **שולזינגר שליט"א** שרק אם הגיע בפועל למצב של סכנה מברך.

וכתב בספר **עיתורי מרדכי** (פרק ז הערה 98) ששמע מהג"ר **משה שאול קליין שליט"א** דכיון שאין תרופה למחלת קורונה, לכן אם היה לחולה חום ושכב במטה, גם לפי הרמ"א צריך לברך דנחשב חולי שיש בו סכנה, אבל אם היה חולה קל בלי חום, ורק שהרגיש חוסר טעם באוכל, לא יברך. אכן **הגרמ"מ לובין שליט"א** מורה שלפי הרמ"א חולה קורונה יברך הגומל, רק אם היה חולה בדרגה קשה.

4. הבראה מנגיף הקורונה

יצא מכלל סכנה: מבואר **במשנ"ב** (סימן ריט ס"ק ב) בשם **האליה רבה** ושאר **אחרונים**, שזמן הברכה וההודאה, הוא אחרי שנתרפא מחליו והולך על בוריו, כלומר שהתרפא והולך כעת

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- א. **הגומל:** חולה שהבריא מברך הגומל, לדעת השו"ע בכל חולי אפילו חולי שאין בו סכנה. ולדעת הרמ"א מברך רק בחולה שיש בו סכנה. הכרעת המשנ"ב לברך בחולה שאין בו סכנה שמחללים עליו שבת על ידי גוי, ונפל למיטה ג' ימים. ואם יש בו סכנה אפילו פחות מג' ימים. ההוראה לפי מנהג הספרדים לברך על כל חולי, ולפי מנהג האשכנזים לברך רק בחולה שיש בו סכנה.
- ב. **תקציר השיטות:** א. מצב קשה, שהיה מורדם ומונושם ונשקף סכנה לחייו, לכל הדעות מברך הגומל בשם ומלכות. ב. מצב בינוני, שהיה לו חום גבוה ונפל למשכב כמה ימים. למנהג הספרדים מברך, למנהג האשכנזים מחלוקת אם מברך. חום מעל 38.5 מעלות יתכן שיברך. חובר למכשיר הנשמע בלי טיפול תרופתי ספק אם יברך. ג. מצב קל, שהיה לו תסמינים של חום שיעול ואיבוד חוש הטעם והריח אך לא נפל למשכב. יש אומרים שמברך ויש אומרים שאינו מברך. ד. בריא לחלוטין, נדבק בנגיף ונמצא חיובי לקורונה, אולם לא היה לו חולשה או חום ותסמינים. למנהג הספרדים מחלוקת אם מברך. למנהג האשכנזים אינו מברך כיון שלא היה בסכנה.
- ג. **הבריא:** לדעת השבט הלוי מיד כשיצא מכלל סכנה מברך אף שצריך טיפול המשך. לדעת הדברי יציב אין מברך עד שיחזור לאיתנו לגמרי. הבריא מקורונה תלוי במחלוקת הנ"ל, ויש אומרים שאם הבריא אף שנשאר קצת תסמינים יכול לברך.

משיב כהלכה

ההגדרה השבוע על 100 שקל במזומן

שאלה: מה הוא הלחש שהוא בדוק ומנוסה, ומותר לנסותו גם בזמננו?

מבואר בגמ' (שבת דף טז.) מי שיש לו עצם בגרונו מביא מאותו המין ומניח ליה על קדקדו, ולימא הכי... ומבואר שם שאין בלחש משום 'דרכי האמורי'.

וכתב המהר"ל (מנהגים ליקוטים אות מט), הביאו הגרע"א (י"ד סימן שלו סעיף א), שכל הרפואות שבתלמוד אסור לנסותם, שמא לא יעלה בידו וילגלג על דברי חכמים, מלבד סגולה זו שהוא בדוק ומנוסה.

כתב ב"ם של שלמה (חולין פרק ח סימן יב) חרם הקדמונים שלא לסמוך על רפואות התלמוד, שלא להוציא לעז על חכמים הקדמונים. האם גם בלחש האמורי שייך החרם?

במדור זה מופיע שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה מובחרת על השאלה נכנס להגרלה! ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות הנכונות יושלחו במידת האפשר בגיליון הקרוב. ניתן גם לענות בעילום שם, בלי להיכנס להגרלה.

נא להעביר את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה). בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולח 4
2. בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט'
3. בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
4. בעמדת מספר 7823-6501532
5. במייל 5047867@gmail.com

הזוכה בהגרלת גיליון 274 בסך 100 שקל במזומן

הבחור החשוב כמר נתן גרינברג הי"ו

מתיבתא אמרי אמת ירושלים

מדור זה הוקדש השבוע לעילוי נשמת

הר"ר יצחק בן הר"ר יעקב זצ"ל נלב"ע י"ד אדר ת.נ.צ.ב.ה.

בית הוראה הילכתא

'כמעט' לברך הגומל

שאלה: שהייתי זמן רב ליד חולה קורונה, וחששתי שנדבקתי, שהיית בבדיד וקבלתי תשובה שלילית, האם עלי לברך הגומל?

תשובה: לא צריך לברך, כי הגומל הוא רק כאשר היה שרוי בפועל במצב של סכנה, אבל אם היה רק 'כמעט' במקום סכנה אינו מברך, ובדרך צחות יש לומר שעליו כמעט לברך הגומל!

וכבר הורה הגר"מ מאיר ברנדסדורפר זצ"ל (שואל ומשיב קרח תש"פ), והגר"ש אלישיב זצ"ל (הערות ברכות דף נד א, שיעורי מרן הגר"ש אלישיב תרלט) שברכת הגומל נתקנה דוקא כשהיה בתוך הסכנה וניצל ממנה, אבל אם היה קרוב לסכנה, וניצל שלא בא לידי סכנה אין מברך הגומל. ולפי זה כתב הגר"ב צ'קו שליט"א (גיליון שואלי ודורשין 119) שגם בקורונה כן.

וכן הורה הגר"מ ניסים קרליץ זצ"ל (חוט שני שבת ב מקבץ עניינים אות ח) שברכת הגומל על נס היא רק אם היה ממש במקום סכנה וניצל ממנה, אבל אם היה כמעט במקום סכנה, וכוון שכמעט נדרס על ידי רכב, שעצר בפתאומיות סמוך לגופו ממש וניצל בהשגחה פרטית, אינו מברך הגומל.

וכעין נ"ס שחילק המשגי"ב (סימן ריח ס"ק לב) לגבי ברכת 'שענה לי נס', שאם נפל וניצל האבן על ראשו ממש, או שעבר עליו עגלה טעונה, ובדרך הטבע היה שימות, מברך שעשה לי נס בשם ומלכות. אבל אם נפל אבן סמוך לראשו או נתקע ברזל סמוך לעינו, ובנס לא פגע בראשו ובעינו, מברך בלי שם ומלכות.

עדכוני הלכה

מהו קאמפער"ר

כתב הביאור הלכה (סימן תקנ"ד ד"ה דבמקום חולי) בשם הפתחי עולם 'להכריחו כשיצא ישא סביב לחוטמו ופיו חתיכה קאמפער"ר'. עכ"ל. בגיליון הקודם הובא דעת הסבורים, שמכאן מקור לחבישת מסיכה על הפנים בשעת מגיפה. יש לציין שיש חולקים, שחתיכת קאמפער"ר אין הכוונה למסיכה, אלא סוג צמח. ובשיחה עם זקני ירושלים מתברר שבזמן החוליר"ע היה נפוץ קאמפער"ר מין עשב בעל ריח רע מאוד, שהיה מיגן מלהידבק במחלה (ובשפת האדיש היה ביטוי על דבר שמריח רע 'מריח כמו קאמפער'), ומדויק לשון הפתחי עולם 'להכריחו', שכיון שריח הקאמפער"ר רע היה צריך להכריחו על כך. ומדויק הלשון 'ישא סביב לחוטמו ופיו חתיכה' אילו כוונתו למסיכה היה צריך לומר 'ילבש כמיתתו', אבל כיון שמדובר בעשב שייך לומר 'ישא חתיכת קאמפער"ר', ומעט עשב מייאט"ע.

נושא הגיליון הבא:

'לחש בדוק ומנוסה'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

אפשרות להנצחה לע"נ, לרפו"ש, וכדומה.

ניתן לשלוח רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס' ו'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט

שיעורים וימי עיון

בית הוראה טלפוני

בידורי הלכה אקטואליים

קו מידע הלכתי

חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי
02-5377-085

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל:

פקס: 02-6507823